

stilles strenge krav til beviset for, at nødtestamentet ikke er udtryk for testators beslutning og er oprettet af denne. Også for så vidt angår spørgsmålet om testators habilitet indebærer udvalgets forslag en lempelse af beviskravene i forhold til gældende ret, således at nødtestamentet er ugyldigt, hvis der i forbindelse med en indsigelse mod et sådant testamente skabes en begrundet formodning om, at testator ikke var i stand til at råde fornuftmæssigt. Baggrunden for forslaget om denne lempelse af beviskravene er navnlig, at et nødtestamente oprettes uden den kontrol, der er knyttet til oprettelsen af et notartestamente eller et midlertidigt testamente oprettet for en advokat. Den foreslåede lempelse indebærer, at der ved vurderingen af testators habilitet skal foretages en vurdering, der svarer til den vurdering, der skal foretages efter værgemålslovens § 46, stk. 1, om ugyldige aftaler. Efter denne bestemmelse er en aftale er ikke bindende, hvis det må antages, at den er indgået af en person, der på grund af sindssygd, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller en lignende tilstand manglede evnen til at handle fornuftmæssigt.

Også den foreslåede adgang til at oprette testamentariske dispositioner om fordeling af sædvanligt indbo mv., jf. pkt. 12.2.5., skaber behov for en regulering af spørgsmålet om sådanne dispositioners ugyldighed. Udvalget foreslår, at en testamentarisk disposition om fordeling af sædvanligt indbo mv. skal anses for gyldig, medmindre det må antages, at den ikke er oprettet af testator, eller at testator ikke var i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente. Den, der vil gøre gældende, at den testamentariske disposition ikke er oprettet af testator, eller at testator ikke var i stand til fornuftmæssigt at fordele de pågældende genstande, bør godtgøre dette. Udvalgets forslag herom afviger således fra forslaget vedrørende midlertidige testamente oprettet for en advokat. Baggrunden herfor er navnlig, at en testamentarisk disposition om fordeling af sædvanligt indbo og personlige effekter ofte vil være en ensom erklæring, og at det derfor gennem f.eks. vidneforklaringer vil være vanskeligt at føre bevis for, at dispositionen ikke er foretaget af testator eller for testators inhabilitet på oprettelsestidspunktet. Den foreslåede bevisregel indebærer, at der ved vurderingen af, om dispositionen er oprettet af testator, og af, om testator var i stand til at handle fornuftmæssigt, skal foretages en bevisvurdering, der svarer til den bevisvurdering, der skal foretages efter værgemålslovens § 46 om ugyldige aftaler.

Udvalget anfører, at det bør overvejes at ændre dødsboskifteloven, således at skifteretten får kompe-

tence til at afgøre spørgsmålet om gyldigheden af en testamentarisk bestemmelse om fordeling af sædvanligt indbo ved kendelse med adgang til kære til landsretten, da der som hovedregel alene vil tale om begrænsede værdier. Efter gældende ret skal et sådant spørgsmål afgøres under en domssag, jf. dødsboskiftelovens § 102, stk. 2, jf. dødsboskiftelovens § 89, stk. 1, nr. 1.

Der henvises til betænkningen s. 245-250.

13.2.2. Ændringer i nogle af reglerne om ugyldighedsgrundene

Udvalget foreslår, at den gældende arvelovs § 51 om ugyldighed på grund af testators fornuftmangel videreføres med enkelte sproglige ændringer, som tilpasser bestemmelsens ordlyd til den mere nutidige gengivelse af de tilstande, der kan føre til fornuftmangel, som findes i værgemålslovens § 46, stk. 1, om ugyldige aftaler. Den foreslåede ændring indebærer derfor ingen indholdsmæssige ændringer i den gældende arvelovs § 51.

Efter værgemålslovens § 46 er en aftale ugyldig, "hvis det må antages", at den er indgået af en person i en tilstand som nævnt i bestemmelsen. Denne formulering indebærer en lempelse af beviskravene i forhold til, hvad der gælder efter den gældende arvelovs § 51. Udvalget har derfor overvejet, om en tilsvarende generel lempelse af beviskravet bør foreslås i relation til et testaments ugyldighed på grund af testators manglende evne til at handle fornuftmæssigt. Udvalget finder imidlertid, at situationen ved oprettelse af testamente adskiller sig så meget fra indgåelse af gensidigt bebyrdende aftaler, at der ikke er grundlag for at foreslå en sådan lempelse. Det skyldes navnlig, at testamente fremover som udgangspunkt skal oprettes over for notaren, og at notaren i den forbindelse skal konstatere, om testator var i stand til at handle fornuftmæssigt. En tilsvarende prøvelse foretages ikke ved indgåelse af gensidigt bebyrdende aftaler.

Som anført i pkt. 13.1.1. er retspraksis vedrørende den gældende arvelovs § 52 om ugyldighed på grund af tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning meget tilbageholdende. Udvalget anfører, at praksis måske kan forklares med, at retterne uvilkårligt skærper beviskravene, når beviset er, at en af sagens parter har begået et forhold, der er dadelværdigt eller ligefrem ligger på kanten til det kriminelle. Det er på denne baggrund udvalgets opfattelse, at beviskravene i den gældende arvelovs § 52 bør lempes, således at en testamentarisk bestemmelse er ugyldig, hvis den "må antages" at være fremkaldt ved tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, herunder ved misbrug af testa-